

## บทที่ 6

### การวิเคราะห์การถอดรหัสสารของผู้รับสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผู้รับสารจำนวน 4 กลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสนทนา  
กลุ่ม ( focus group discussion ) โดยให้ดูวิดีโอรายการละครแห่งชีวิตตอน หนู เชิญยิ้มและ  
รายการเปิดอก ตอนสุรียัน คักดีโธสง โดยแบ่งลักษณะของผู้รับสารเป็น 4 ประเภท

1. ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน
2. ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู
3. ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์
4. ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผู้รับสารตามหลักเกณฑ์ต่างๆ คือ ความเข้าใจในเนื้อหา  
สารอันเป็นขั้นตอนของการถอดรหัสเพื่อตรวจสอบกับการเข้ารหัสในบทที่ 5 เพื่อตอบวัตถุประสงค์  
ประสงค์ข้อที่ 3 นั้นเอง นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาความคิดเห็นต่อการนำเสนอผู้ร้ายกลับใจ ,  
ความคิดเห็นต่อบุคคลที่ถูกนำเสนอ , ความแตกต่างระหว่าง 2 กรณีศึกษา เพื่อตอบวัตถุประสงค์  
ข้อที่ 4 ซึ่งผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น

1. ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างต่อเนื้อหาที่นำเสนอภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้าย  
กลับใจ
2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจ

#### 1. ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างต่อเนื้อหาที่นำเสนอภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจ

มุมมองของผู้รับสารต่อการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจ จะเป็นสิ่งที่บ่งชี้  
ได้ว่าผู้รับสารถอดรหัสสารได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารหรือไม่ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง  
ผู้รับสารทั้ง 4 กลุ่มนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้รับสารกลุ่มต่างๆ ได้ให้ความคิดเห็นผ่านมุมมองของตนเอง  
และพื้นฐานอาชีพไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยจัดประเด็นความคิดเห็นได้เป็น 3 มุมมองดังนี้

- 1.1 มุมมองในทางบวกต่อการนำเสนอ
- 1.2 มุมมองในทางลบต่อการนำเสนอ
- 1.3 การยอมรับการนำเสนอภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจ

### 1.1 มุมมองในทางบวกต่อการนำเสนอ

#### 1.1.1 มุมมองในทางบวกต่อประเด็นของหนู เชิญยิ้ม

##### (1) เป็นการนำเสนอประเด็นที่มีประโยชน์

ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในทางบวกต่อประเด็นของหนู เชิญยิ้มว่าเป็นการนำเสนอประเด็นที่มีประโยชน์ต่อผู้รับสารและสังคมโดยรวมด้วย โดยใช้เรื่องของผู้ที่เคยประพฤติดังเบี่ยงเบนแล้วกลับใจได้นำมาเสนอ ซึ่งผู้รับสารเข้าใจว่าการนำเสนอประเด็นนี้ให้แง่คิดได้อย่างมากมาย เนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ

##### (1.1) เป็นการให้ข้อคิดในการประพฤติดังเบี่ยงเบนและการกลับใจ

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาสาระที่ได้ดูว่า ทำให้ได้ข้อคิด ข้อเตือนใจในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้อง คือเป็นข้อคิดในเรื่องของยาเสพติดนั่นเอง และให้ข้อคิดในเรื่องของการประพฤติดังเบี่ยงเบนและการกลับใจ

“เรื่องนี้มีข้อคิดดี ๆ สำหรับคนที่ติดยาอยู่ ถ้าใครติดอยู่ก็ควรจะเลิกซะ ถ้ายังไม่ติดก็อย่าไปลอง” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ทำให้คนเป็นอันมากรู้สำนึกกว่าที่เราเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เราควรจะปรับตัว แล้วก็สิ่งบกพร่องที่เรามีอยู่โดยที่ไม่ต้องให้คนอื่นมาจี้เรา” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

##### (1.2) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าการได้ดูเรื่องราวของหนู เชิญยิ้มทำให้เห็นถึงโทษของยาเสพติด ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี และไม่ควรจะไปเสพติดสิ่งนี้

“ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ติดง่ายแต่เลิกยาก ไม่สมควรจะไปติดจะทำให้ชีวิตล่มจม ไม่มีดี” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

(1.3) เป็นประโยชน์ต่อเยาวชนอย่างมาก

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอว่าเป็นการนำเสนอที่มีประโยชน์โดยเฉพาะจะเกิดประโยชน์มากถ้าผู้รับสารเป็นเยาวชนซึ่งอยู่ในวัยที่อาจเข้าสู่การประพฤติเบี่ยงเบนลักษณะนี้ได้ง่าย

“รายการแบบนี้จะตรงประเด็นถ้าวัยรุ่นดู เพราะมันเป็นอดีตในวัยเยาวชน ถ้าไปให้เยาวชนดูก็จะได้ประโยชน์มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างครู)

(1.4) เป็นตัวอย่างในแบบผู้ร้ายกลับใจเพื่อประโยชน์ในการกระตุ้นให้กลับใจ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นการนำเสนอที่ดีและมีประโยชน์ เพราะเป็นการให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้อง การให้สติกับสังคมเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นตัวอย่างได้ ซึ่งเป็นผลดีมากกว่าผลเสีย แม้จะเป็นเรื่องของความไม่ตีแต่แง่มุมในการนำเสนอจะสามารถทำให้เรื่องนี้กลายเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ได้ด้วย

“ทำให้คนที่ถลำผิดไปแล้ว สามารถแก้ไข เพราะเขาเป็นตัวอย่าง เขาเคยผิดมาแล้วแต่สามารถจะกลับตัวได้ ทำให้คนอื่นได้คิดแล้วปรับปรุงตัวเอง เพราะคนนี้ได้เราก็น่าจะทำได้” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“เวลาเราพูดถึงคำว่ากรรมตัวอย่างเรามักจะเรามักจะมองถึงสิ่งที่ดี โดยไม่คำนึงถึงว่าไอ้สิ่งที่ไม่ดีก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่เราควรจะนำมา กรรมสิ่งที่ดีเราก็เอามาเป็นแบบอย่างในขณะที่สิ่งไม่ดี เราก็เอาสิ่งที่ไม่ดีมาส่องตัวเองดูว่าเรามีอย่างนี้หรือเปล่า ถ้าเรามีอย่างนี้ก็ควรที่จะตัดไอ้สิ่งที่ไม่ดีนั้นให้มันเป็นสิ่งที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

(1.5) เป็นตัวอย่างที่มีประโยชน์ในการชี้ให้เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี

กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระว่าเนื้อหาสาระที่ได้ดูนั้นเป็นเรื่องราวที่นำมาเป็นตัวอย่างเป็นบทเรียนในการดำเนินชีวิตให้ถูกทาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติดหรือการพนันให้ทราบว่าเป็นโทษและไม่ควรประพฤติตามทำให้เยาวชนได้รู้ได้เห็นและสำนึกได้ที่ตัวเองทำไม่ดี โดยเฉพาะในแหล่งเสื่อมโทรม และน่าจะเป็นตัวอย่างได้ทำให้คนที่กำลังประพฤติไม่ดีอยู่สำนึกได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี

“ จะให้สังคมได้เห็นว่าเป็นโทษของคุณหนูที่ได้กระทำมา เป็นโทษที่ร้ายแรง เพราะฉะนั้นสังคมเราจะได้ยึดเอา จะได้ประพฤติตาม” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

“ มีประโยชน์ต่อเยาวชนที่กำลังจะโต โดยเฉพาะในแหล่งเสื่อมโทรมในสลัมก็ตี ชุมชนก็ตี ให้เขาดูมาก ๆ แล้วเราก็ต้องยื่นมือไปช่วยเขาด้วย จะเป็นการปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ ไม่แก่ ดัดยากแล้วต้องดัดตั้งแต่เล็ก ๆ ะ ให้ดูอย่างพี่หนูนะ” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

## (2) เป็นเรื่องของโชคชะตาหรือจังหวะชีวิต

กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่น่าเสนอนั้นเป็นเรื่องของโชคชะตา หรือจังหวะชีวิตที่ทำให้หนู เชิญยิ้มประพุดิเปียงเบนและเลิกจากความประพุดินั้นได้

“ ตัดใจช่วงที่เขาตกต่ำ แต่ก็มียะโรบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้เขาเด่นขึ้นมาได้อีก ช่วงที่แยเขาก็ยังมีความโชคที่ชีวิตเขาได้ผันผวนดีขึ้นมาอีก เรียกว่าดวงเขานี้มีทั้งแย่มากมีทั้งดี ปะปนกัน” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ ช่วงจังหวะดีตรงที่มายุ่คุณะตลก เลยได้ขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง คือมีโอกาสดี กว่าคนอื่นนะ จังหวะดีทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ก็เลยเลิกได้ง่าย” (กลุ่มตัวอย่างครู)

## (3) ทำให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของชีวิต

กลุ่มตัวอย่างครูและกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ยังเห็นว่าเนื้อหาเรื่องราวที่ได้ดูนั้น ทำให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของชีวิต คือคนเราอาจมีการผิดพลาดกันได้ แต่สามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ หรือการมองเห็นเรื่องพฤติกรรมเปียงเบนของผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่น เมื่อกล่าวถึงการติดยาเสพติดที่สมาชิกกลุ่มสนทนาเห็นว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจนเป็นเรื่องธรรมดา ของวัยรุ่นในปัจจุบัน

“ มันมาสะกิดคนดูนะว่าสังคมมันมีแบบนี้ มีการผิดพลาดกันได้บ้าง แต่ก็ แก้ไขและปรับปรุงได้” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ อันนี้เป็นเรื่องธรรมดาของเด็กทั่วไปที่จะมาเสียในจุดนี้” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ ฉะนั้นควรนำเสนอคนแบบนี้ เพราะว่าเป็นคน อาจจะตันคดปลายตรงก็ได้” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

### 1.1.2 มุมมองในทางบวกต่อประเด็นของสุรียัน ศักดิ์ไธสง

#### (1) เป็นการนำเสนอประเด็นที่มีประโยชน์

ความเข้าใจในเรื่องการนำเสนอประเด็นที่มีประโยชน์พบในการศึกษาผู้รับสารในประเด็นของสุรียันด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้รับสารก็มีความเข้าใจต่อการนำเสนอเรื่องความประพฤติเพียงเบนมาให้ข้อคิดต่าง ๆ ได้มากมาย เช่นเดียวกับการนำเสนอกรณีของหนู เขียวยิ้ม

(1.1) เป็นการชี้ให้เห็นถึงผลของการกระทำและทำให้กลัวในการกระทำชั่ว

กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระว่ารายการได้สะท้อนให้เห็นถึงผลของกรรม ว่าทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว และขังเตือนไม่ให้ทำชั่วเนื่องจากจะได้รับผลจากการกระทำในแบบนั้นด้วย และผลที่ได้รับนั้นเป็นผลที่ร้ายแรง ถ้าคนที่กำลังประพฤติไม่ดีดูอยู่จะได้คิดเลิกและการที่รายการนำเสนอภาพของผลกรรมที่ได้รับจากการทำชั่วนั้นจะทำให้ผู้ที่ดูอยู่เกิดความกลัวและทำให้ไม่กล้าทำความผิดเพราะเกิดความกลัว เนื่องจากสื่อนำเสนอภาพความน่ากลัวของคุณด้วย

“ให้เห็นว่าทำกรรมมายังไงก็ต้องได้รับผลตอบแทนอย่างนั้น ใครที่ทำบาปแล้วได้รับผลตอบแทน คนเห็นแล้วจะได้กลัว ไม่กล้าทำ” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ มันชี้ให้เห็นชัดเจนว่าคุณทำอย่างนี้มันจะเกิดสิ่งนี้กับคุณ นอกจากที่เขาจะต้องทนทุกข์ทรมานในคุกแล้ว เมื่อเขาออกมาจากคุกแล้วยังได้รับการกระทำจากสังคมรอบข้าง เช่นถูกโดดเดี่ยวบ้างไม่คบค้าสมาคมบ้าง อันนี้คือผลกรรมที่ต่อเนื่องตามมา” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

“เข้าใจว่าจุดประสงค์เขาอยากให้เราว่าเวรกรรมมีจริง การกระทำอย่างนี้ผลมันจะเป็นอย่างนี้ เป็นเรื่องของผลกรรม กฎแห่งกรรม” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมชังนักโทษ)

(1.2) เป็นตัวอย่างหรือบทสอนที่ดีจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า รายการนำเสนอสิ่งที่ดี เป็นประโยชน์ต่อสังคมในแง่ของการเป็นบท สอนที่เห็นได้ชัดเจน แม้ว่าจะนำเสนอให้เห็นถึงความประพฤติเพียงเบนในอดีตของผู้ถูกสัมภาษณ์ก็ตาม เป็นการนำเสนอโดยใช้ผู้มีประสบการณ์ตรงมาทำให้ผู้ดูเห็นถึงผลของการกระทำชั่ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ดูจะได้รับประโยชน์อย่างมาก

“ มันเป็นบทสอนที่ดี เพราะมันเป็นประสบการณ์ตรงที่มาเตือนคนอื่นได้ชัดเจนที่สุด” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ พิจารณาจากการนำเสนอบางครั้งต้องใช้ของจริงในการที่จะมากระตุ้น เพราะว่าไม่มีใครที่จะพูดได้ดีเท่ากับคนที่เคยผ่านชีวิตอย่างนั้นมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

### (1.3) เป็นการใช้ความไม่ตีมาเป็นตัวอย่างสำหรับบุคคลอื่น

กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการนำเสนอว่ารายการได้นำเสนอสิ่งที่เหมาะสมเป็นประโยชน์ เป็นผลดีในด้านเป็นตัวอย่างในการสอนบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้ เหมาะสมในการใช้กรณีของความไม่ตีมาเป็นตัวอย่างเพื่อไม่ให้ประพฤติตาม ในเรื่องของผลเสียอาจเกิดขึ้นได้บ้างขึ้นอยู่กับ พื้นฐานและจริตของผู้ชม แต่โดยรวมแล้วกลุ่มสนทนายังคง เห็นถึงประโยชน์ของการนำเสนอมากกว่าโทษ

“ ได้ใช้กรณีนี้เป็นตัวอย่างในการสอนคนทั่วไป สอนสังคมให้เห็นสภาพความจริงว่าคนที่ทำอย่างนี้จะได้รับผลอะไรตอบแทน” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ การนำเสนอแบบนี้เป็นผลดีในด้านเป็นตัวอย่าง” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

### (1.4) การเปิดเผยชีวิตด้านมืดเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อสังคม

กลุ่มตัวอย่างครูมีความคิดเห็นว่าการนำเสนอประเด็นของสุรียัน ศักดิ์ไธสง นั้น เป็นการเปิดเผยชีวิตด้านมืดซึ่งเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ๆ ในสังคมมาก

“ เป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะว่าคนเรามักจะเสนอด้านสว่างไม่ค่อยจะบอกด้านมืด หมายถึงว่าความไม่ตีอะไรต่าง ๆ ก็ปิดบัง เจ้าตัวเขากล้ามาเปิดเผยก็เป็นประโยชน์ต่อสังคมมาก” (กลุ่มตัวอย่างครู)

### (2) เป็นเรื่องของกฎแห่งกรรม

กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องของสุรียันว่าเป็นเรื่องของกฎแห่งกรรมซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ใช้หลักของพุทธศาสนาเรื่องกฎแห่งกรรมมาอธิบายถึงการกระทำด้วย โดยที่ผลอันเกิดจากการกระทำหรือที่จะได้รับจากการกระทำนั้นมีทั้งทางกระบวนการของกฎหมายและผลกรรมตามหลักของพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นแล้วหรือบางส่วนอาจยังไม่เกิดขึ้นก็ได้ แสดงให้เห็นถึงการให้หลักศาสนามาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จะเป็นการยกหน้าที่ของผลที่เกิดจากการกระทำนั้นให้เป็นเรื่องของกฎแห่งกรรม แม้ว่าผู้กระทำจะได้รับผลของการกระทำจากกระบวนการทางกฎหมายอย่างสาสมหรือไม่ก็ตาม แต่ผลกรรมที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมและสาสมกับการกระทำนั้นอยู่แล้ว

“ เป็นเรื่องของกระบวนการของกรรม ในกรณีนี้จะแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งคือตัวกฎหมายอันนี้คือกระบวนการของกรรมที่มาสนับสนุนในแง่ของกฎหมาย อีกส่วนหนึ่งที่มันเจ็บปวดกว่ากฎหมายก็คือกระบวนการของกรรมในการให้ผล ก็ยังคงดำเนินต่อไป”

“ ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้รับการลงโทษจากกระบวนการของกฎหมายแต่กระบวนการสัก ๆ ของกรรมที่ให้ผลที่สร้างให้เขาได้รับหรือไม่ได้รับความสุขสบายตลอดชีวิตของเขา มันก็ถือว่าเป็นสิ่งที่นักทฤษฎีพุทธธรรม กระบวนการของกรรมนี้มันให้ผลเป็นข้ามภพข้ามชาติ” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

## 1.2 มุมมองในทางลบต่อการนำเสนอ

### 1.2.1 มุมมองในทางลบต่อประเด็นของหนู เขียวยิ้ม

#### (1) อาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนในอดีต

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าอาจมีผลเสียเกิดขึ้นจากการนำเสนอได้ คือการแก้ปัญหาด้วยยาเสพติด การพนัน การเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่นการหนีออกจากบ้านเมื่อมีปัญหา แม้ว่าในปัจจุบันผู้ถูกสัมภาษณ์จะกลับใจแล้ว แต่เรื่องราวในอดีตอาจกลายเป็นตัวอย่างที่ทำให้คนอื่นเลียนแบบได้ ถ้าผู้ดูไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดได้ อาจจะมีผลเสียได้ในกรณีที่ผู้ดูอยู่ในวัยเด็กและยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะพิจารณาว่าสิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติตาม ซึ่งผู้ดูอาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของหนู เขียวยิ้มได้ เนื่องจากเห็นตัวอย่างว่าเมื่อทำผิดแล้วสังคมให้โอกาสในการแก้ตัวอยู่เสมอ ผู้รับสารทุกกลุ่มต่างก็มีมุมมองต่อเรื่องการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนเหมือนกัน แต่ให้เหตุผลต่างกันไป

“ แง่ลบที่จะมีก็คงจะเป็นข้ออ้างของคนอยากทำเลว อย่างวัยรุ่นมาเจอปัญหาอย่างนี้ลองดูสักครั้งสิเขายังมีโอกาสแก้ตัวครั้งใหม่ เพราะหนูก็ทำหลายครั้งโช้ย มีตัวอย่างให้เห็นว่าคนทำอย่างนี้ก็ยังมีโอกาสแก้ตัวลองทำดูสักครั้ง ลองดูถ้าไม่ดีขึ้นค่อยแก้ตัวใหม่” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ อย่างภาพการตมกาว บางทีเด็กยังแยกไม่ออก ยิ่งเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นแบบนี้มันอยู่แล้ว อาจจะไม่เข้าใจว่าตมแบบนี้มันมีผลเสียยังไง ความคิดแยกแยะยังไม่มีความจำเป็นบางครั้งการนำเสนอที่ให้ตมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนอย่างนี้ค่อนข้างที่จะไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

(2) ความมีชื่อเสียงของผู้ถูกนำเสนออาจทำให้ผู้ดูเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม  
ทุกอย่างของผู้ถูกนำเสนอได้

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษแสดงความคิดเห็นว่าผู้ดูอาจเลียนแบบพฤติกรรมในอดีตของหนู เชิญยิ้มได้ เนื่องจากความมีชื่อเสียงอาจทำให้ผู้ดูที่เป็นเยาวชนเอาเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ซึ่งอาจทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมทุกอย่างของหนูเพื่อที่จะได้มีชื่อเสียงเหมือนหนูในอนาคตได้

“ ถ้าเยาวชนมาดูแล้วแยกแยะไม่ออกว่าไอ้ที่เขาได้มาเป็นดารา เขาได้มานั่งหน้าจอทีวีได้มาให้สัมภาษณ์อยู่เนี่ย เขาได้เป็นดาราเพราะเขาเป็นโจรผู้ร้ายมา แล้วถ้าเด็กแยกแยะไม่ออก เออฉันก็เป็นโจรผู้ร้ายสิเผื่อจะได้เป็นดาราในวันข้างหน้าเหมือนเขาที่นั่งอยู่เนี่ย ถ้าออกบ่อย ๆ อาจจะเป็นแพชั่นก็ได้” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

1.2.2 มุมมองในทางลบต่อประเด็นของสุรียัน ศักดิ์ไธสง

(1) อาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าจะอาจเกิดผลเสียที่ตามมาจากการดูรายการได้ สำหรับผู้ดูที่ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ซึ่งอาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนั้นได้ ถ้าผู้ดูนั้นมีพื้นฐานนิสัยในทางไม่ดีอยู่แล้ว เนื่องจากพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์มีระดับความเบี่ยงเบนมากและควรจะมีโทษหนักถึงประหารชีวิต จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาเสนอ อาจจะทำให้เกิดการเลียนแบบในทางไม่ดีได้

“ ถ้าให้เด็กนั่งดูตามลำพังนะ เด็กอาจจะได้ค่านิยมที่ผิดไปด้วยเช่น ปล้นนี้สบายกว่าใช้ม็ย หรือว่ารับจ้างฆ่าคนได้ตั้งเจ็ดหมื่น แล้วเขามีตัวอย่างนี้เขาทำเดี๋ยวก้อออกจากคุกมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ คนที่มันเผลออยู่แล้วก็อาจจะเอาอย่างบ้าง อาจจะดูวิธีการหนีการหลบการหลีก เขาทำยังไง เป็นกรณีของพวกชอบเอาอย่าง” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)



(2) ทำให้กรมราชทัณฑ์ถูกประณามว่าโหดร้ายจากการนำเสนอที่บิดเบือนไป

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษได้แสดงความคิดเห็นว่าการทำภาพให้ถูกเป็นสถานที่ที่มีความโหดร้ายเกินเลยความจริงไปนั้น เหมือนเป็นการให้ร้ายหน่วยงานราชการ การนำเสนอของสื่อมวลชนอาจไม่ผ่านการตรวจสอบความเป็นจริงและความเป็นไปได้ในประเด็นของเรื่องราวที่เกิดขึ้น

“ การทำสื่อแบบนี้คือการทำลายหน่วยงานราชการ อันนี้ถือว่าเป็นการไม่ดี ”

“ กรมราชทัณฑ์จะถูกคนที่ดูโทรทัศน์ประณามเลยว่ามี การทารุณโหดร้าย คนดูก็จะเห็นใจผู้ต้องขัง แต่เจ้าหน้าที่ทั้งหมดจะโดนประณาม ” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

1.3 การยอมรับการนำเสนอภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจ

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับในรูปแบบในการนำเสนอประเด็นของผู้มีความประพฤติเบี่ยงเบนโดยเลือกกรณีของผู้ร้ายกลับใจมาเสนอ ว่าในการนำเสนอบุคคลที่เคยมีความประพฤติเบี่ยงเบนจะต้องเป็นผู้ที่สำนึกได้ว่าเป็นความผิดและกลับตัวกลับใจได้แล้ว จึงจะถูกนำมาเสนอได้อย่างเหมาะสมในรายการโทรทัศน์ที่มีผู้ดูจำนวนมากอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องของการกลับตัวกลับใจของผู้ถูกนำเสนอว่าเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง และจำเป็นที่สังคมควรจะให้โอกาสและยอมรับบุคคลเช่นนี้กลับตัวเป็นคนดีด้วย เพราะหลายคนกลับใจได้เนื่องจากสังคมเห็นใจและให้โอกาสในการแก้ไขตัวเอง

“ ถ้าเรามั่นใจว่าเขาจะทำได้ก็ควรให้โอกาสเขา เพราะเขามีความตั้งใจ ไม่ควรไปซ้ำเติมเขาอีก ” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ สังคมต้องพยายามยอมรับและให้อภัยสิ่งที่เขาบกพร่องไป แล้วบางคนก็กลับตัวได้ เราก็ต้องช่วยกัน ไม่ใช่ว่าเขาจะกลับจะเปลี่ยนกันหมดแต่ว่าเขาหลายคนดีขึ้นเพราะเราเห็นใจเขา ” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ ตอนนี่เขาก็มาออกทีวีดูแทบจะทุกวันเลยนี่นะ คนจากที่ทำไม่ดีเลย จากที่ไม่ มีใครเคยรู้ที่ไปที่มาเลย แล้วมายืนอยู่ตรงนี้ คิดว่าทุกสังคมต้องยอมรับว่าดูตัวอย่างคนนี่สิ จากเลวจนเลวที่สุดแล้วขึ้นมาอยู่ระดับตรงนี้ก็ น่าจะยอมรับได้ อย่างน้อยเขาก็จะได้นำเอาความเป็นมาของตัวเขาเองเนี่ย กระจายให้คนทั่วไปทราบ คนที่กำลังเป็นอย่างเขาที่ผ่านชีวิตมาอย่างเขาจะได้รับรู้ น่าจะได้นะ สังคมควรที่จะยอมรับเขาก็ไม่ได้เลวร้ายจนเกินไป ก็ไม่ได้เป็นอาชญากรอะไรนี่ อย่าง

น้อยก็เป็นตัวอย่างให้พวกที่กำลังจะคิดจะดมคิดจะติดอะไรก็แล้วแต่ในสิ่งที่ไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

ค่านิยมในสังคมไทยประการหนึ่งที่เอื้อต่อการยอมรับผู้ร้ายกลับใจหรือบุคคลที่เคยกระทำผิดแล้วกลับตัวได้นั้น ก็คือ “การให้อภัย” ซึ่งเป็นค่านิยมหลักของสังคมไทยที่มีความชอบธรรมมาตั้งแต่ครุฑของพระพุทธเจ้ากับองค์สิมามาน กลุ่มตัวอย่างได้อ้างถึงตัวอย่างการให้อภัยที่ปรากฏในพุทธประวัติ ในกรณีที่พระพุทธเจ้าให้อภัยของสิมามาน แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ปรากฏในพุทธประวัตินั้นเป็นสิ่งที่คนในสังคมยึดถือเป็นแบบอย่างในวิถีชีวิตจริงด้วย

“กรณีของสิมามานนะ พระพุทธเจ้ายังให้อภัยเลย แล้วก็เป็นคนดี” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ในพุทธประวัติ, คริสตประวัติมีเยอะที่คนดีเพราะการให้อภัย เราต้องดูทางด้านจริยธรรมทางศาสนา แล้วจะยอมรับเขาได้” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ในฐานะที่เราเป็นชาวพุทธเราก็น่าจะให้อภัยซึ่งกันและกัน แม้ว่าเขาเคยชั่วมาเคยไม่ดีมาแล้ว แต่เขากลับตัวเป็นคนดีได้สังคมส่วนมากย่อมจะสรรเสริญ” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

“คนผิดแล้วเราให้อโอกาสเขาก็เป็นสิ่งที่น่าจะถูกต้อง เพราะว่าองค์สิมามานยังกลับตัว มาคนมาตั้งเยอะแล้วกลับตัวยังเป็นคนดีของสังคมได้ อย่างนายสุริยันก็ยังคงกลับตัวเป็นคนดีได้” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

#### การวิเคราะห์ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างต่อเนื้อหาที่น่าเสนอ

จากการศึกษาความเข้าใจต่อเนื้อหาที่น่าเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นนั้น ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการตอบรับต่อการนำเสนอทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งทางบวกก็จะหมายถึงการตอบรับตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นต่อการนำเสนอทั้งสองกรณีศึกษาว่าเป็นประเด็นที่มีประโยชน์ เป็นตัวอย่างหรือเป็นบทเรียนให้กับคนในสังคมได้ หรือแม้กระทั่งการเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้รับสารในการทำความเข้าใจกับสารให้ไปในทางที่ถูกต้อง และกลยุทธ์ในการนำเสนอที่สามารถจะป้องกันการเข้าใจผิดของผู้รับสารได้ในขณะที่การตอบรับทางด้านลบของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้ร้ายกลับใจได้ หรืออาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนเนื่องจากสังคมให้อโอกาสผู้กระทำผิดเสมอ และการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้มีชื่อเสียง ก็เป็นการตอบรับอีกแง่มุมหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับทั้งสองกรณีศึกษา

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นคำตอบของวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 เพื่อศึกษาว่าผู้รับสารได้รับสารตามความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการหรือไม่นั่นเอง ซึ่งเมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ทั้งสองกรณีศึกษาแยกกันแล้ว จะสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มได้รับสารตามความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการ หรือถอดรหัสได้ตรงตามที่ผู้ส่งสารต้องการนั่นเอง เพราะเมื่อย้อนกลับไปดูผลการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายในการนำเสนอของผู้ส่งสารแล้ว จะพบว่าผู้ส่งสารล้วนแต่คาดหวังให้ผู้รับสารได้รับแต่ประโยชน์ในการถอดรหัสเนื้อหาที่อยู่ภายใต้การนำเสนอด้วยกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการศึกษาได้ถอดรหัสได้ตรงตามที่ผู้ส่งสารนำทางไว้ โดยแทบไม่ออกนอกกรอบนอกทางเลขก็ว่าได้ และการถอดรหัสของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะเป็นไปตามที่ผู้ส่งสารตั้งใจไว้ ก็เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการประสบความสำเร็จและประสิทธิภาพในการเข้ารหัสของผู้ส่งสารนั่นเอง

## **2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการนำเสนอประเด็นของผู้วิจัย**

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์เรื่องความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้รับสารไว้ตามประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อรูปแบบการนำเสนอ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อผู้วิจัย ความคิดเห็นเรื่องความแตกต่างระหว่าง 2 กรณีศึกษา มุมมองอื่นๆ ที่สะท้อนจากลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงการตอบรับสารของผู้รับสารต่อประเด็นเรื่องภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้วิจัยซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ได้อย่างชัดเจน

### **2.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อรูปแบบการนำเสนอ**

#### **2.1.1 เป็นภาระหน้าที่ของผู้รับสารในการตีความสารให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร**

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การทำความเข้าใจสารที่นำเสนอให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารนั้น เป็นหน้าที่ของผู้รับสาร โดยที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้ดู, ผู้ชมว่ามีความคิดเชิงสร้างสรรค์กับรายการที่ดูเพียงใด ซึ่งพื้นฐานทางความคิด พื้นฐานครอบครัวและระดับสติปัญญาของผู้รับสาร จะทำให้ความเข้าใจในเนื้อหาสารที่แตกต่างกันไป และการจะได้รับสารที่ก่อให้เกิดผลลบได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเหล่านี้ของผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารคงไม่สามารถที่จะสร้างสารให้ผู้ดูเข้าใจไปในทางเดียวกันได้หมดทุกคน ดังนั้นการทำความเข้าใจกับเนื้อหาสารเป็นหน้าที่ของผู้รับสาร

“ ผู้ดูแลต้องแยกแยะเองว่าเราควรจะเลียนแบบไหม หรือว่าเราดูแล้วมีจุดบกพร่องหรืออะไรที่ต้องแก้ไข ผู้ดูแลเป็นคนคิดเป็นถึงจะเป็นประโยชน์” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ พื้นฐานทางความคิด พื้นฐานครอบครัวนี้ละ ดูในเรื่องเดียวกันคิดไปในทางบวกก็มี คิดไปในทางลบก็มี เจาะๆก็มี” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

### 2.1.2 เป็นการกระทำที่ของผู้ส่งสารในการเลือกนำเสนอเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียกับผู้รับสาร

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษแสดงความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนจะต้องนำเสนอในสิ่งที่ไม่เกิดผลเสียกับผู้ดู ในกรณีของสุริยัน ศักดิ์โธสงซึ่งเป็นผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนในระดับรุนแรงนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจะเกิดผลเสียจากการนำเสนอได้มากกว่าผลดี ดังนั้นจึงไม่เหมาะสมในการนำเสนอบุคคลเหล่านี้

“ บางครั้งรายการทอล์กโชว์ที่เอาพวกผู้ร้ายแบบที่ทำอะไรไม่ดีมาเยอะ แล้วตอนหลังได้ดีขึ้นมาออก บางรายการก็เป็นพิษเป็นภัย ที่เอาเสียเอาสิงห์มาออก ฆ่าคนมาเป็นตัวอย่าง จะเป็นสิ่งที่ยั่วยุ อันนี้ถือว่าสื่อผิดนะ สื่อไม่ดี”

“ สื่อจะต้องเลือกนำเสนอให้รู้ว่าตรงนี้ควรจะให้ดูเพราะว่าไม่มีผลเสีย” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

### 2.1.3 การเชื่อถือในประโยชน์ของการใช้กลยุทธ์คำบรรยายได้ภาพ

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างครูมีความเข้าใจในเรื่องของเงื่อนไขและขอบเขตในการนำเสนอบุคคลผู้ที่เคยมีความประพฤติเบี่ยงเบนเป็นอย่างดี เช่นในการปรากฏอักษรบรรยายได้ภาพกรณีทีภาพนั้นอาจมีความล่อแหลมต่อการเข้าใจผิดได้ และเชื่อว่าการใช้กลยุทธ์นี้จะเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ดูเกิดการเข้าใจผิดได้

“ อย่างมีปัญหาคครอบครัวแล้วหันไปพึ่งยาเสพติด แล้วเขาก็ขึ้นตัวอักษรเตือนไว้ ถ้าไม่ขึ้นก็อาจจะมีคนไปทำตามได้ นึกว่ามันเป็นทางออกที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“คนทำรายการก็ควรจะรู้จุดนี้นะ ถึงได้พยายามมีตัวหนังสือขึ้นมา เช่น ถ้าเขาวชชดูอยู่ต้องมีคนคอยชี้แนะต้องมีคนสอน ซึ่งคนที่คิดไม่ได้เอง ก็ต้องพึ่งคำบอกเหล่านี้” (กลุ่มตัวอย่างครู)

### 2.1.4 การไม่เชื่อถือในประโยชน์ของการใช้กลยุทธ์คำบรรยายได้ภาพ

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษมีความเห็นว่าการใช้คำบรรยายได้ภาพจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันการเข้าใจผิดได้ เนื่องจากผู้ที่แยกแยะสิ่งที่ดีและไม่ดีได้จะตีความสารได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารโดยไม่ต้องอาศัยคำบรรยายได้ภาพ แต่ผู้ที่แยกแยะความถูกผิดไม่ได้ มักจะไม่เข้าใจในคำบรรยายได้ภาพนั้นด้วย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงมีความเห็นว่าไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ ในการใช้กลยุทธ์นี้

“ เด็กไม่อ่านหรืออ่านไม่ออก แล้วคนที่เจอปัญหาแบบนี้คือคนที่ด้อยโอกาส ไอ้คนที่มีความรู้จริง ๆ จะไม่ดูหรือ ที่นี้ไอ้ตัวหนังสือบรรยายได้ภาพ หรือตัววิ่งเดือน บางคนก็ได้ แต่อาจจะไม่หมดมันไม่เหมือนกับภาพ ภาพมันให้ผลมากกว่าตัวหนังสือเล็ก ๆ

“ คนที่เขาแยกแยะออกเนี่ย เขาดูทีวีแล้วเขาอ่านตัวหนังสือข้างล่างจะเป็นคนที่มีการศึกษา มันก็จะไม่มีคุณมีโทษต่อคนที่เขาแยกแยะออกคนที่อ่านหนังสือได้ พวกที่เขาอ่านไม่ได้ ก็ดูแต่ภาพฟังเสียงเอา แล้วคนดูก็ดูแต่ภาพไอ้ตัวหนังสือนี้จะไม่มียุทธประโยชน์อะไร ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ก็คิดเป็นผลดีสัก 10 เปอร์เซ็นต์ ไอ้ตัวหนังสือที่เอามาออกว่าภาพนี้ไม่สมควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง ถ้าคนมันแยกแยะออกมันไม่ต้องไปอ่านตัวหนังสือก็ได้ แต่คนแยกแยะไม่ได้ก็ฟังแต่เสียงดูแต่ภาพตัวหนังสือก็ไมรู้เรื่องอีก ไอ้พวกนี้แหละที่เป็นปัญหา เอาตัวหนังสือออกมาออกมันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

ความคิดเห็นของผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มต่อรูปแบบการนำเสนอภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจนั้น มีความแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้รับสารตัวอย่างนักเรียน ครู และพระสงฆ์ ต่างก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ส่งสารในเรื่องของภาระหน้าที่ของผู้รับสารในการตีความสารให้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้ส่งสาร ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ส่งสารว่าผู้ส่งสารมีหน้าที่ในการเลือกสิ่งที่เหมาะสมมานำเสนอกับผู้รับสาร โดยไม่ได้มองเห็นว่าผู้รับสารจะต้องทำหน้าที่ในการตีความสารที่ถูกส่งมาให้ถูกต้อง รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนี้ยังมีความคิดเห็นในเรื่องการใช้ Strategies of Presentation ของผู้ส่งสารว่าไม่ได้ผลกับผู้รับสารที่ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะทำความเข้าใจได้ โดยที่กลุ่มตัวอย่างอีกสามกลุ่มนั้นกลับมีความคิดเห็นว่าการใช้กลยุทธ์ดังกล่าวในการนำเสนอผู้ร้ายกลับใจจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ดีให้กับผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## 2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อผู้ร้ายกลับใจ

### 2.2.1 คุณูปการในการนำเสนอผู้ร้ายกลับใจ

กลุ่มตัวอย่างครูและพระสงฆ์ได้เห็นถึงคุณค่าของการนำเสนอผู้ร้ายกลับใจว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการเยียวยาผู้คนในสังคมได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการใช้กลยุทธ์ต่อเนื้อหาของผู้ส่งสารได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้รับสารมีปฏิกิริยาในทางบวกต่อประเด็นของผู้ร้ายกลับใจได้

“ รู้จักที่จะหยิบไอ้สิ่งที่เกิดขึ้นรอบข้างตัวเราไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีก็ตามสิ่งที่ไม่ดีก็ตามมาเป็นเครื่องสะท้อนหรือส่องตัวเอง ในแง่นี้อาตมาเห็นด้วยกับสื่อมวลชนที่นำเสนออย่างนี้ เพราะเป็นการให้สติกับสังคมในอีกรูปแบบหนึ่ง” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

“ รายการที่ออกมาเป็นแบบนี้ควรจะมีมาก ๆ ขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ สองเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เยียวยาสังคมได้ มีส่วนคล้ายกับว่าเรามีแผลคล้าย ๆ อย่างนี้ แต่เราก็มีการตั้งหลักเริ่มต้นใหม่ได้บ่อย ๆ” (กลุ่มตัวอย่างครู)

### 2.2.2 ทักษะคติต่อปัจจัยที่เอื้อต่อการกระทำผิดและการกลับใจ

#### (1) สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีความประพฤติเบี่ยงเบน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการประพฤติเบี่ยงเบนไป เช่น สังคมรอบข้าง และปัญหาเศรษฐกิจ ครอบครัวแตกแยกเป็นหลัก การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ซึ่งถ้าได้รับการปลูกฝังที่ดีจะไม่คิดทำชั่ว การนำเสนอทำให้เห็นว่าสังคมที่แวดล้อมนั้น มีอิทธิพลต่อการประพฤติเบี่ยงเบนของเป็นอย่างมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ บทบาทที่สำคัญในการหล่อหลอมให้บุคคลมีความประพฤติเบี่ยงเบน ทั้งการติดยาเสพติด และการพนัน และก่ออาชญากรรม

“ จุดเริ่มต้นเลยเพราะเขาพยายามเสนอว่าพ่อพาสุริยันไปบ่อนบ้าง เขาเห็นสิ่งเหล่านี้ เขาเห็นตัวอย่างของสังคม สื่อพยายามที่จะเสนอว่าครอบครัวที่แตกแยกนำมาซึ่งปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ ติดใจตอนที่เขาเล่นการพนันแล้วเสียเงินไปเกือบ 5 ล้าน อาจจะเป็นสังคมของเขาก็ได้ ทำงานในแวดวงบันเทิง เขาได้รายได้เยอะ ก็อาจจะมีคนชวน ถึงเล็กก็ต้องไปเล่นอีก” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“เท่าที่ดูมานี้สรุปได้ว่าเป็นปัญหาสังคมนะ ปัญหาขาดการศึกษา ขาดเงิน ขาดความอบอุ่น สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาตามมาทีหลัง คืออาชญากรรม อาชญากร” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

### (2) สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการกลับใจ

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า เพื่อนและบุคคลรอบข้างหนู เชิญยิ้มเป็นส่วนหนึ่งนอกเหนือจากความตั้งใจของตัวเองในการเลิกพฤติกรรมเบี่ยงเบน ที่จะสนับสนุนให้กลับตัวได้อย่างจริงจัง ซึ่งทำให้เห็นว่าบุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรือครอบครัวมีความสำคัญต่อการกลับใจของหนู เชิญยิ้มเป็นอย่างมาก ในการแนะนำ ช่วยเหลือให้เลิกในความประพฤติเบี่ยงเบนเหล่านั้น

“ ถ้าเขาไม่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็คงไม่สามารถกลับตัวกลับใจได้ถึงขนาดนี้ เพราะว่ามีคนชี้แนะให้ คอยเป็นที่เลี้ยงให้อย่างดี” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ ถ้าคน านี้ขาดกัลยาณมิตรที่จะมาแนะนำหรือที่อยู่รอบ ๆ ข้าง ให้กลับตัว เขาอาจจะไม่มีวันนี้ ฉะนั้นเรื่องหนึ่งที่สำคัญที่สุดคือ กัลยาณมิตร คือคนที่อยู่รอบข้างตัว” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

### (3) อัตตวิสัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการกลับใจ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการกลับใจนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจของบุคคลด้วย ถ้ามีความตั้งใจในการกลับใจจริง แม้คนรอบข้างจะไม่ให้โอกาสสักก็ น่าจะกลับใจได้ ซึ่งองค์ประกอบภายในของบุคคลนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งในการคิดกลับใจที่เกิดควบคู่ไปกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม

“ ผมว่าต้องควบคู่กันไป เพราะว่าต้องอยู่ที่ตัวเขาและคนรอบข้างด้วย ถ้าเขาคิดจะเลิกแล้วคนรอบข้างให้โอกาสก็ยิ่งจะเลิกได้ง่ายขึ้น แต่ถ้าเขาคิดจะเลิกแล้วคนรอบข้างยังไม่ทักดมเขาแต่เขามีใจที่จะเลิกเขาก็ น่าจะเลิกได้” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ เมื่อได้รับสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็ต้องมีส่วนที่สองคือโยนิโสมนสิการด้วย หมายความว่าเมื่อได้รับสิ่งที่ดีแล้วก็นำมาคิดมาปรับปรุงด้วยตัวเอง เพราะเขามีความคิดว่าอยากพัฒนาตนเองด้วย” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

จากการที่ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นต่อผู้ร้ายกลับใจ ทำให้ผู้วิจัยได้พบว่า ผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างมีท่าทีต่อผู้ร้ายกลับใจในทางบวก และการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจทำให้กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ถึงเรื่องความประพฤติเบี่ยงเบนและสาเหตุได้เป็นอย่างดี ซึ่งความคิดเห็นเช่นนี้ของกลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการเข้ารับสารของผู้ส่งสารด้วยเช่นกัน

## 2.3 ความคิดเห็นเรื่องความแตกต่างระหว่าง 2 กรณีศึกษา

### 2.3.1 ความแตกต่างในระดับของความประพฤติเบี่ยงเบน

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าหนู เชิญยิ้มมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่รุนแรงน้อยกว่ามาก และเป็นพฤติกรรมที่กระทำต่อตนเองไม่ส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงในวงกว้าง หรือเป็นเพียงการกระทำที่ก่อให้เกิดผลต่อตนเอง ในขณะที่สุริยัน ศักดิ์ไธสงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอยู่ในระดับที่รุนแรงมาก เป็นพฤติกรรมที่กระทำต่อผู้อื่นและส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงถึงชีวิตต่อผู้อื่นด้วย รวมทั้งผลที่ได้รับจากกระบวนการทางสังคมเช่นกระบวนการลงโทษทางกฎหมายด้วย และยังทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความประพฤติเบี่ยงเบนที่กระทำต่อตนเองนั้นอยู่ในระดับที่ “เล็กน้อย” ถ้าต้องเปรียบเทียบกับกรณีของการ “ฆ่าคน”

“ในกรณีหนูเขาเรียกว่ามันเป็นภัยเฉพาะบุคคล แต่ของสุริยันเป็นภัยต่อตัวเองด้วยคนอื่นด้วย หนูจะเดือดร้อนคนเดียวคนอื่นก็มีบ้างแต่ไม่ร้ายแรงเท่าไรมากก็ลึกลับ กขโมยน้อยยังไม่ถึงขั้นของสุริยัน สุริยันนี่หนักกว่า” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

“อย่างหนูก็ถือว่าเป็นอาชญากรรมที่กระทำต่อตัวเอง เพราะมีความผิดเหมือนกันเล่นการพนัน ถือเป็นความผิดทางอาญาเป็นอาชญากรรมเหมือนกัน แต่เขายังไม่โดนจับ ศาลยังไม่พิพากษาให้เขาเป็นคนผิดหรือถูก หรือว่าในพฤติกรรมนี้เจ้าตัวยอมรับก็ถือว่าใช่แล้ว แต่สุริยันนี่ถือว่าเป็นการกระทำต่อผู้อื่น กระทำต่อเหยื่อ แสดงว่าความรุนแรงตามสภาพจิตใจมันย่อมจะมีมากกว่าการกระทำต่อตนเอง” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

### 2.3.2 ความแตกต่างในการให้อภัยหรือการยอมรับ

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างครู พระสงฆ์ และเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษจะมีทัศนคติในเรื่องการให้อภัยหรือการให้ออกาสผู้ร้ายกลับใจทั้งสองกรณีอย่างไม่แตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างนักเรียนยอมรับพฤติกรรมการกลับใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งสองคนในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลจากระดับความรุนแรงของพฤติกรรมที่เบี่ยง



เบนไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งสองคนจึงทำให้ความรู้สึกในการยอมรับมีระดับที่แตกต่างกันในรูปแบบของการยอมรับหรือให้อภัยได้ “ง่าย” หรือ “ยาก” กว่ากัน อย่างไรก็ตามสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนบางคนก็มีทัศนคติที่แตกต่างออกไปในการให้อภัยผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนระดับเบาหากกว่า เนื่องจากมีตัวแปรเรื่องความจริงใจในการกลับใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั่นเอง

“ ต่างกันเยอะมากคือหนูทำแล้วทำอีกก็ยังไม่รู้สึกตัว ให้อภัยหนูยากกว่าเพราะหนูเป็นหลายรอบ ยอมรับมือปืนได้ง่ายกว่า สาเหตุที่เขาต้องมาเป็นเพราะสังคมไม่ยอมรับ สังคมก็ผิด ถ้าสังคมให้ออกาสเขาตั้งแต่แรกก็คงไม่ถล่มมาขนาดนี้” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ อภัยให้ได้ทุกกรณี ไม่ว่าเขาจะร้ายมากหรือร้ายน้อย ก็ให้อภัยเขาแต่ส่วนเรื่องกรรมเขาก็ต้องไปชดใช้เอาเอง ไม่ว่าชาตินี้หรือชาติหน้า” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ จริง ๆ ก็ยกโทษให้เท่า ๆ กัน ควรยกโทษให้และควรให้อภัยพวกโจรกลับใจทุกอย่าง ควรให้อภัยทั้งนั้น” (กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์)

### 2.3.3 ระดับความชื่นชมและความเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจ

ระดับของความชื่นชมและความเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจนั้น กลุ่มสนทนามีความชื่นชมและความเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งสองคนในระดับที่ต่างกัน โดยที่กลุ่มสนทนาโดยส่วนใหญ่มีความชื่นชมและเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจของสุริยัน ศักดิ์โรสงมากกว่าหนู เชิญยิ้ม เนื่องจากว่าความประพฤติที่เบี่ยงเบนไปในอดีตมีระดับความรุนแรงต่างกัน ดังนั้นกลุ่มสนทนาจึงเห็นว่าผู้ที่เคยกระทำความผิดในระดับรุนแรงแล้วกลับตัวกลับใจได้นั้น มีความสามารถและน่าชื่นชมมากกว่าการกลับตัวกลับใจของผู้ที่เคยกระทำความผิดในระดับเบา โดยที่จะชื่นชมและเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจของสุริยันมากกว่า ซึ่งระดับความรุนแรงในพฤติกรรมที่ต่างกันทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้ที่เลิกจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่รุนแรงกว่านั้นมีความสามารถมากกว่า และพฤติกรรมการกลับใจที่ยังไม่แน่นอนของหนู เชิญยิ้มนั้นทำให้ความน่าเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจของกลุ่มสนทนาที่มีต่อหนู เชิญยิ้มลดลงด้วย

“ โทษหนักขนาดนี้เขาก็เช็ดไปแล้วละ หนูนี้ตั้งหลายรอบ เงินก็เสียไปตั้งเยอะ ตั้งแยะ ถ้าเป็นมือปืนนี่เชื่อว่าเค้ากลับใจจริง ถ้าหนูไม่เชื่อ เพราะความผิดเล็กน้อยส่วนตัวเขาเองจะทำอีกก็ไม่เดือดร้อนใคร” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

“ ถ้าพูดถึงความชื่นชมแล้วรู้สึกชื่นชมสุริยันมากกว่า เขาคงเลิกได้สนิทคงกลับใจได้แน่ อันนี้ก็ชื่นชมเขาว่าในส่วนลึกจริง ๆ ของใจเขาก็ยังมีความอ่อนโยนจากที่เขาเคยโหดเหี้ยม

มา แต่อย่างหนุนี้เขายังตัดไม่ค่อยขาดต้องอาศัยคนเตือนนี่ก็เรียกว่า ความชื่นชมของเราก็ก็น้อยอยู่” (กลุ่มตัวอย่างครุ)

อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมนักโทษได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของระดับความชื่นชมและนำเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 2 กรณีศึกษาอย่างไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้แสดงความชื่นชมกับพฤติกรรมการกลับใจทั้งสองกรณีอย่างชัดเจนนัก ซึ่งเป็นพฤติกรรมการกลับใจที่กลุ่มตัวอย่างไม่ให้ความเชื่อถือนักว่าการกลับใจจริงๆ ไม่ว่าจะเป็กรณีของหนุ เขิญยิ้ม หรือสุริยัน ศักดิ์ไธสงก็ตาม ในกรณีของหนุ เขิญยิ้มนั้นนอกจากจะมีข่าวปรากฏว่าได้ทวนกลับไปเล่นการพนันอีกก็คือกลุ่มตัวอย่างยังมีความเชื่อว่าผู้ที่ติดยาเสพติดนั้นไม่น่าจะเลิกได้อย่างจริงจัง หรือในกรณีของสุริยัน ศักดิ์ไธสงนั้นกลุ่มตัวอย่างไม่ให้ความเชื่อถือในพฤติกรรมการกลับใจ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนระดับรุนแรงหรือที่กลุ่มตัวอย่างเรียกว่า อาชญากรโดยสันดานนั้น จะไม่สำนึกผิดในสิ่งที่ได้ทำลงไป แต่การกลับใจนั้นเป็นเพราะวัยที่มากขึ้นนั่นเอง ในเรื่องของจิตใจอย่างไรก็ยังคงเป็นอาชญากรอยู่

#### 2.4 มุมมองอื่นๆ ที่สะท้อนจากลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง

นอกเหนือจากการตอบรับสารที่ผู้ส่งสารได้นำเสนอแล้ว กลุ่มตัวอย่างยังได้สะท้อนถึงความคิดเห็นต่อการนำเสนอในประเด็นอื่นๆ ที่สื่อมวลชนควรจะตระหนักถึงและให้ความสำคัญด้วย รวมทั้งมุมมองอื่นๆ ที่มีพื้นฐานมาจากลักษณะเฉพาะทางอาชีพ หรือสถานภาพในสังคม ที่ทำให้ผู้รับสารมองเห็นการนำเสนอของสื่อมวลชนอย่างแตกต่างกัน

2.4.1 สถานภาพของคนดีและความต้องการให้นำเสนอคนดีในแบบ “ดีตั้งแต่ต้นจนปลาย”

2.4.2 ข้อเสนอแนะต่อการนำเสนอของสื่อมวลชน

2.4.3 ข้อเสนอแนะที่เรียกร้องต่อหน้าที่ของผู้รับสารและสังคม

2.4.4 มุมมองเฉพาะต่อประเด็นของผู้ร้ายกลับใจในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

#### 2.4.1 สถานภาพของคนดีและความต้องการให้นำเสนอคนดีในแบบ “ดีตั้งแต่ต้นจนปลาย”

กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานภาพของคนดีในสังคมปัจจุบันว่าไม่ปรากฏอย่างโดดเด่นในสังคมเท่าใดนัก คนดีไม่ได้ถูกสื่อมวลชนให้ความสำคัญมาก

นักเนื่องจากประเด็นของคนดีนั้นไม่น่าสนใจเท่าประเด็นของผู้ร้ายกลับใจ และเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการนำเสนอประเด็นของคนดี ซึ่งสื่อมวลชนควรจะตระหนักถึงด้วย

“สื่อไม่ค่อยกล้าเล่นคนแบบดีตั้งแต่ต้นจนปลายนะ มันราบเรียบเกินไป มันน่าเบื่อ” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“ทำไมไม่เอาตัวอย่างของคนที่ดี ๆ ดีตั้งแต่เริ่มต้นมาเลย ไม่เอามาออก น่าจะเป็นคนที่ดี ๆ มากกว่าที่เหมาะสมจะมาเป็นอย่าง.....น่าจะเอาตัวอย่างของคนที่ดี ๆ มาเสนอมากกว่าถ้าคิดว่าจะแก้ปัญหาหรือจะช่วยสร้างคนให้เป็นคนดี” (กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษ)

#### 2.4.2 ข้อเสนอแนะและการเรียกร้องต่อการนำเสนอของสื่อมวลชน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษแสดงความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการนำเสนอของสื่อมวลชน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในระบบของรัฐในการให้โอกาสกับผู้ที่เคยต้องโทษด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างนี้ว่าเรียกร้องการนำเสนอของสื่อให้เป็นไปอย่างเหมาะสม รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังได้วิจารณ์และเสนอแนะถึงระบบราชการซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้โอกาสกับผู้กระทำผิดที่กลับใจได้ด้วย

“ สื่อจะต้องให้รายละเอียดที่เพียงพอ หรือต้องให้แง่คิดว่าเป็นเพราะสังคมมันมีปัญหา ครอบครัวมันมีปัญหา เด็กไม่ควรจะเข้าบ่อน ถ้าพาเข้าแล้วมีความผิดทางกฎหมาย มันจะเป็นผลดีต่อคนดู”

“ สื่อต้องนำเสนอด้วยว่าคุมกาวแล้วเป็นยังไง สุขภาพร่างกายเป็นยังไงไม่ดียังไง ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บยังไง เสพยาแล้วจะเป็นยังไง”

“ สมัยก่อนเรายอมรับว่าผู้คุมอาจจะโหดร้าย เพราะปรัชญาสมัยเก่าใช้วิธีการแก่แค้น ตาต่อตาฟันต่อฟัน แต่โลกมันเปลี่ยนไปทำให้ปรัชญาตัวนี้ไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาดังนี้ได้ ก็เปลี่ยนมาใช้วิธีการแก้ไข ฟันฟูอบรมให้วิชาชีพ สื่อต้องทำให้ครบกระบวนการของมัน ไม่ใช่ ออกแต่นายนี้คนเดียว แล้วราชทัณฑ์ก็ต้องแก้ตัวไปอย่างนั้นอย่างนี้”

#### 2.4.3 ข้อเสนอแนะที่เรียกร้องต่อหน้าที่ของผู้รับสารและสังคม

ข้อเสนอแนะที่เรียกร้องต่อหน้าที่ของผู้รับสารนั้นจะพบในกลุ่มตัวอย่างครู นักเรียน และพระ ซึ่งเป็นมุมมองที่มองผ่านพื้นฐานของอาชีพอย่างเห็นได้ชัดจนว่าควรจะนำเรื่อง

ราวที่ได้รับรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม โดยมองเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้รับสารและสังคมเพียงเท่านั้น และเห็นว่าสื่อมวลชนทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แล้ว

“ ถ้าเป็นเด็กต้องมีผู้ใหญ่คอยชี้แนะ.....ถ้าเอาไปใช้ในชั้นเรียนแล้วมีครูกำกับ ด้วยจะได้ประโยชน์มาก ต้องชี้แนะจะทำให้เขาคิดยังงถึงจะดี” (กลุ่มตัวอย่างครู)

“เขาได้รับสิ่งที่ตอบแทนอย่างสาสมแล้ว สังคมไม่ควรจะซ้ำเติมเขาอีก” (กลุ่มตัวอย่างนักเรียน)

#### 2.4.4 มุมมองเฉพาะต่อประเด็นของผู้ร้ายกลับใจในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

##### (1) มองผู้ร้ายกลับใจด้วยความเห็นอกเห็นใจ

เป็นมุมมองที่กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีต่อผู้ร้ายกลับใจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นใจผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งในเรื่องอดีตของผู้ถูกสัมภาษณ์และลักษณะของการสัมภาษณ์ ในรายการที่ดูเหมือนว่ากำลังประนามผู้ถูกสัมภาษณ์ อยู่ทั้ง ๆ ที่การที่เขาออกรายการเพื่อ ให้บทเรียนกับผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี แม้จะมีสมาชิกในกลุ่มบางคนเห็นด้วยกับการสัมภาษณ์ในลักษณะนั้น เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าคนที่เคยมีความประพฤติเบี่ยงเบนขนาดนี้เหมาะสมกับการใช้คำถามที่รุนแรงด้วย แต่สมาชิกกลุ่มโดยส่วนใหญ่แล้วยังมีความเห็นใจผู้ถูกสัมภาษณ์มากกว่าที่ต้องการจะประนาม

“ ไม่สมควร ถ้าทำผิดแล้วใครยังจะมาถามแบบนี้อีกไม่ค่อยดี”

“ น่าจะรักษาน้ำใจเขาบ้างนะคะ เขามานี้ก็ถือว่าทำประโยชน์แล้ว”

“ เขามาออกก็เป็นการประนามตัวเองแล้ว”

“ อย่างน้อยเขาก็คงเป็นฮีโร่ในสายตาของครอบครัวเขา ว่าคอยช่วยเหลือจากเงินที่หามาได้ และก็ทำให้คนที่ถลำผิดไปแล้วสามารถแก้ไขได้ เพราะเขาเป็นตัวอย่าง เขาเคยผิดมาแล้ว แต่เขาก็สามารถจะกลับตัวได้ ทำให้คนอื่นที่ไม่ได้คิด ทำให้เขาปรับปรุงตัวเอง เพราะเขาคิดว่าคนนี้ทำได้เราก็น่าจะทำได้”

##### (2) มองผู้ร้ายกลับใจผ่านมุมมองของศาสนา

เป็นมุมมองของกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ที่มีต่อผู้ร้ายกลับใจ ที่ใช้ประสบการณ์และพื้นฐานอาชีพในการมองปัญหาและปรากฏการณ์ในสังคม รวมทั้งมองทางออกของปัญหาผ่านมุมมองของคำสอนในศาสนาพุทธด้วย

“ เมื่อมีเหตุการณ์อย่างนี้แล้วมากลับตัวได้ในภายหลังนี่ถือว่ายอดเยี่ยม แต่ว่าจะกลับตัวได้นั้นไม่ใช่่ง่าย เพราะว่าคนเราขณะตัวเองนี่ขณะยาก พระพุทธเจ้าบอกไว้เลยว่า ถ้าขณะตัวเองได้ประเสริฐ”

“ เขาพัฒนาจากเด็กที่ไม่มีอะไรเลยในสลัมคลองเตยขึ้นมาขึ้นเป็นแนวหน้าของเยาวชนตัวอย่าง อันนี้น่าสรรเสริญเขา คนเรากว่าจะมาขึ้นอยู่ตรงนี้ได้ไม่ใช่เรื่องง่าย สังคมยอมรับไม่ใช่เรื่องง่าย”

“ พระพุทธเจ้าสรรเสริญบุคคลที่ประพฤดิชั่วแล้วกลับตัวเป็นคนดี เช่นองคุลิมา นเป็นต้น”

### (3) มองผู้ร้ายกลับใจผ่านมุมมองของผู้ให้ความรู้

เป็นมุมมองของกลุ่มตัวอย่างครูที่มีต่อผู้ร้ายกลับใจที่มองเห็นประโยชน์ในแง่ของการสอนแฝงอยู่ในการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจ และมองผู้กระทำผิดที่รู้สำนึกแบบพร้อมที่จะให้ออกาสเสมอ

“ เรื่องแบบนี้เอาไปสอนจริยธรรม และปลูกฝังอะไรต่อมิอะไรได้เยอะ”

“ ถ้าเอาไปสอนในชั้นเรียนมัธยมปลายและมีครูคอยกำกับ จะเป็นประโยชน์มาก”

“ สังคมอาจจะไม่มาคิดอย่างที่เราเป็นครูนะ ความที่เราเป็นครูเราจะให้อภัยลูกศิษย์และเราก็คิดว่าคนมีโอกาสนะจะกลับมามีได้ แต่สังคมทั่วไปเขาอาจจะมองไม่เหมือนเรา”

### (4) มองผู้ร้ายกลับใจผ่านมุมมองของผู้ที่ยืนอยู่คนละข้างกับคนกระทำผิด

เป็นมุมมองของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมขังนักโทษที่มีต่อผู้ร้ายกลับใจ เป็นการมองดูผู้ร้ายกลับใจผ่านประสบการณ์และบทบาทในสังคมของกลุ่มอย่างระมัดระวัง และไม่เชื่อใจนัก รวมทั้งมองเห็นด้านลบของการนำเสนอมากกว่าด้านบวก

“ คนที่ดูจะมองว่ายังไง คนนี้ยังมาสิบกกว่าศพยังปล่อยออกมาได้ ยังมีชีวิตอยู่เราก็ไปปล้นซะหน่อยไปจี้ซะหน่อย ยิ่งสักสี่ห้าศพ คนก็จะเอาเหยียงอย่างได้ “

“ กรมราชทัณฑ์จะถูกคนที่ดูโทรทัศน์ประนามเลยว่ามี การทารุณโหดร้าย คนดูก็จะเห็นใจผู้ต้องขัง แต่เจ้าหน้าที่ทั้งหมดจะโดนประนาม “

“ .....เขาอาจจะสลดแต่ดูจริง ๆ แล้วความสลดนั้นนะเสแสร้งไหม เป็นการยอมรับที่จริงไหม แต่การที่เขาเลิกมาแล้ว 10 ปีก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่ง แต่การนำเสนอของสื่อคือคนดูจะเห็นด้วยกับสื่ออย่างนั้นหรือเปล่า สื่อต้องให้ความเป็นจริงมาบ้าง อย่างเรื่องในเรือนจำ ปัจจุบันเราไม่ใช่ตาต่อตาฟันต่อฟันแล้ว เขาเลิกมา 10 กว่าปีแล้ว ไม่น่ามีอย่างที่เขาการทำสื่อไม่ใช่เพื่อความสะใจอย่างเดียว ไม่ใช่ทำไปเพื่อให้คนดูสะใจ”

“ ที่นี้เขาเป็นโจรมีการรับจ้างเป็นอาชีพ อาชีพหนึ่งที่เขาสามารถดำรงอยู่ได้ เมื่อเพื่อนคนอื่นตายไปหมดแล้ว แล้วก็นำเรื่องของตัวเองมาเขียนเป็นนิยาย สามารถแต่งขายประกอบเป็นอาชีพได้ ซึ่งผมว่าเหมือนเขาไปนั่งแต่งนิยายให้คนอื่นได้รู้ว่าชีวิตของโจรเป็นยังไง สภาพปัจจุบันเป็นยังไง อย่างในรายการอาจจะมีการถ่ายว่าเขารู้สึกหุดหุดตอนยิงผู้หญิงทอง แต่ชีวิตของสุริยันนี่ เขาเป็นอาชญากรโดยอาชีพยังไงเขาก็เป็นอาชญากรอยู่ ถึงเขาจะมีอายุมากขึ้น ปัจจุบัน เขาก็มาเล่าเรื่องเดิมด้วยการเขียนนิยาย แต่ผมว่าเขาเพียงแค่สลดแค่นั้นเอง เขาเป็นอาชญากรโดยอาชีพ ยังไงจิตใจเขาก็ยังเป็นอาชญากรอยู่ “

“ ผมว่าคนที่ดูรายการอยู่เขาคงไม่มีความยินดีกับคนพวกนี้หรอก อย่างคนที่นั่งดูเป็นฉากประกอบ หน้าตาเขาจะไม่ยิ้มแฉ่งแจ่มใส คือเขาจะไม่ชื่นชมกับคนๆนี้ ผมคิดว่าอย่างนั้นนะ เพราะฆ่ามาตั้งสิบกว่าศพแล้ว ผมว่าความสำนึกเขาไม่มี”

“ ถ้าเด็กที่เติบโตมาในสภาพนี้แล้วโอกาสที่จะตีมันยาก ใครบอกว่าผมได้เลิกได้ แต่ผมว่า..คือผมคุมยาเสพติดมา 20 ปี ใครบอกว่าเลิกยาเสพติดได้ผมไม่เชื่อ เพราะว่าการเวียนว่ายนั้นมี แต่เลิกจริงจิงนะไม่มี ลักษณะว่า 4-5 ปีก็เลิกได้ แต่หลังจากนั้นจะหวนกลับ “

### บทวิเคราะห์การตอบรับของกลุ่มตัวอย่างต่อการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจ

จากการศึกษาการตอบรับของกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่ต่อการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้รับสารส่วนใหญ่ยอมรับได้และถอดรหัสได้ตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ ทั้งนี้มีปัจจัยเกี่ยวเนื่องที่ทำให้ผู้รับสารตีความหมายได้ถูกต้องคือ

1. กระบวนการเข้ารหัสของผู้ส่งสาร จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเข้ารหัสอันมีประสิทธิภาพของผู้ส่งสารที่ทำให้ผู้รับสารโดยส่วนใหญ่ถอดความหมายของสารได้ไม่ผิดไปจากที่ผู้ส่งสารต้องการ รวมทั้งยอมรับการสร้างภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจของผู้ส่งสารได้ ซึ่งแม้ว่าการยอมรับจะมีระดับที่แตกต่างกันไปแต่โดยรวมแล้วผู้รับสารต่างก็ยอมรับการนำเสนอประเด็นดังกล่าว

2. อำนาจของสื่อในการสร้างภาพความเป็นจริงให้กับผู้รับสาร โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ซึ่งมีทั้งมิติทางด้านภาพและเสียงทำให้การใช้ทัศนนั้นดูเป็นตามธรรมชาติและโปร่งใสมากที่สุด ซึ่งสามารถนำเสนอ “ภาพความเป็นจริงที่ถูกสร้างขึ้นมา” ในเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผลมากที่สุดด้วยเช่นเดียวกัน ดังเช่นที่ Hall ได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องธรรมชาติของสื่อในการวิเคราะห์สื่อโทรทัศน์เอาไว้ นั่นเอง จึงทำให้ “ภาพของผู้ร้ายกลับใจ” ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์นั้นได้ถูกถ่ายทอดความเป็นจริงที่ผู้ส่งสารต้องการไปยังผู้รับสารได้อย่างครบถ้วน อันมีผลให้ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้เป็นไปตามรหัสที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์ได้อย่างไม่ยากเย็นเลย

3. ค่านิยมเรื่องการให้อภัยของสังคมไทย นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เอื้อต่อการยอมรับการนำเสนอภาพลักษณ์ของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจของกลุ่มผู้รับสาร ตัวอย่างก็คือ ค่านิยมเรื่องการอภัยแก่ผู้กระทำผิดของสังคมไทยนั่นเอง ที่ดูเหมือนว่าจะตีกรอบท่าทีของผู้รับสารซึ่งเป็นคนในสังคมให้อยู่ภายใต้ค่านิยมนี้ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะถอดรหัสได้ตรงตามที่ถูกส่งสารต้องการก็ตาม แต่ก็ยังคงแสดงมุมมองทางด้านลบต่อการนำเสนอเช่นกัน คือกลุ่มตัวอย่างเห็นถึงผลลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำเสนอได้ เช่นการเลียนแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้ถูกนำเสนอ โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุมชังนักโทษ ซึ่งมองเห็นผลกระทบทางด้านลบจากการนำเสนออย่างมากมาย และเป็นปฏิกิริยาแรกที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างทันทีที่ได้ดูเรื่องราวของผู้ร้ายกลับใจเลยทีเดียว แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการนำเสนอก็ตาม และกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ครู และพระสงฆ์นั้นมีปฏิกิริยาทางด้านบวกกับการนำเสนอมากกว่าทางด้านลบ ซึ่งก็เป็นปฏิกิริยาแรกที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ทันทีที่ได้ดูเรื่องราวของผู้ร้ายกลับใจเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงการยอมรับได้มากน้อยแตกต่างกันไป โดยมีตัวแปร 3 ประการเข้ามาเกี่ยวข้องคือ

1. ระดับความประพฤติเบี่ยงเบน การตอบรับต่อผู้ที่มีระดับความประพฤติเบี่ยงเบนแตกต่างกันของแต่ละกลุ่มตัวอย่างเป็นไปอย่างแตกต่างกัน โดยที่หนู เชิญยิ้มซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนในระดับเบาจะได้รับการยอมรับมากกว่ากรณีของสุริยัน ศักดิ์ไธสง ทั้งระดับความประพฤติ และการให้อภัยหรือให้โอกาส ในขณะที่สุริยัน ศักดิ์ไธสง ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนในระดับรุนแรงจะได้รับการยอมรับยากกว่า เนื่องจากความประพฤติในอดีตนั้นอยู่ในระดับที่รุนแรงมาก

2. ความจริงใจในการกลับใจ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็พบว่าแม้ตัวแปรเรื่องระดับของความประพฤติเบี่ยงเบนจะมีอิทธิพลต่อการยอมรับของกลุ่มตัวอย่างต่อการนำเสนอประเด็นของผู้ร้ายกลับใจก็ตาม แต่ก็มีตัวแปรอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ ความจริงใจในการกลับใจของผู้ถูก

นำเสนอ ซึ่งจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มไม่เชื่อถือในการกลับใจของหนู เชิญยิ้มเท่าใดนัก เนื่องจากที่ผ่านมามีข่าวการทวนกลับไปติดการพนันอีกหลายครั้ง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่เชื่อว่า หนู เชิญยิ้มจะเลิกจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนนี้ได้จริง ๆ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะมีความเชื่อถือต่อความจริงใจในการกลับใจของสุริยัน คักดีไธสงมากกว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าผู้ที่ตั้งใจเลิกจากความประพฤติเบี่ยงเบนระดับรุนแรงเช่นนี้จะไม่กลับไปประพฤติเช่นนั้นอีก และกลุ่มตัวอย่างเชื่อตามที่สื่อมวลชนนำเสนอว่าสุริยันรู้สึกสำนึกอย่างจริงจังกับความประพฤติในอดีตจนคิดกลับใจด้วยตัวเอง

### 3. ภูมิหลังของผู้รับสาร ทั้งนี้เนื่องจากพื้นฐานทางอาชีพและภูมิหลังเป็นส่วน

หนึ่งที่มีผลต่อการถอดรหัสสารให้เป็นไปตามกรอบความคิดและประสบการณ์ของตนเองด้วย ซึ่งเป็นไปตามที่ Hall ได้กล่าวถึงว่าผู้รับสารไม่ใช่กลุ่มคนซึ่งมีลักษณะเนื้อเดียวกันหมด (homogeneous) จึงทำให้ผู้รับสารมีปฏิกิริยาต่อสารอย่างแตกต่างกันแม้ว่าจะถอดรหัสใจความหลัก ๆ ได้ตามที่ผู้ส่งสารต้องการก็ตาม ดังเช่นที่ผู้วิจัยได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มไม่เชื่อถือในความจริงใจในการกลับใจของผู้ที่เคยมีความประพฤติเบี่ยงเบน คือกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุม ช่างนักโทษซึ่งไม่เชื่อถือในการกลับใจจริงของผู้ร้ายกลับใจทั้งสองกรณี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงตัวแปรที่สำคัญตัวนี้ที่มีผลทำให้เกิดการยอมรับการนำเสนอแตกต่างกันไป กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุม ช่างนักโทษจะวิเคราะห์การนำเสนอ และพฤติกรรมของผู้ถูกนำเสนอผ่านกรอบแนวคิด และประสบการณ์ของตนเอง ดังจะพบว่ากลุ่มนี้มีปฏิกิริยาในทางลบกับการนำเสนอ รวมทั้งมองเห็นถึงผลกระทบในทางลบจากการนำเสนอมากกว่าผลดีที่จะได้ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนซึ่งอาจจะยังมีกรอบแนวคิดที่ไม่ชัดเจนและเข้มแข็งพอที่จะตีความสารที่ได้รับไปตามกรอบของตนเอง รวมทั้งประสบการณ์ต่อการมองเห็นความเป็นไปในสังคมยังไม่มากนัก จึงพบว่ากลุ่มนี้ค่อนข้างจะตอบรับสารไปในทางบวกและเห็นด้วยกับการนำเสนอ หรืออาจจะกล่าวได้ว่ากลุ่มนี้เชื่อในสิ่งที่สื่อมวลชนได้นำเสนอ คิด และแปลความหมายไปตามที่ผู้ส่งสารต้องการนั่นเอง

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างในเรื่องของภูมิหลังหรือลักษณะเฉพาะทางอาชีพของผู้รับสารไว้ ซึ่งมีผลต่อผู้รับสารในการที่จะเชื่อในสิ่งที่ตัวเองเห็นจากสื่อหรือไม่ เช่นในกลุ่มตัวอย่างครูมีผู้กล่าวถึงสุริยัน คักดีไธสงว่า “จากสีหน้าสีตาที่ได้ดูที่เขาจำลองมานะ ก็คงได้คิดแล้ว สำนึกได้แล้วคงจะไม่กลับไปทำอีก” ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุม ช่างนักโทษกล่าวว่า “.....เขาอาจจะสลด แต่ดูจริง ๆ แล้วความสลดนั้นนะเสแสร้งไหม...” จะเห็นถึงความแตกต่างในการตีความสารที่ตนได้รับของคนสองกลุ่มนี้ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากภูมิหลังที่ต่างกันอย่างมากนั้นทำให้กลุ่มครูซึ่งอาจจะไม่ได้สัมผัสกับผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนมากนัก ประกอบกับอำนาจในการสร้างความเป็นจริงของสื่อจึงทำให้เกิดความเชื่อถือในสิ่งที่ตนได้เห็นจากสื่อในทันที ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้คุม ช่างนักโทษซึ่งสัมผัสกับผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนในรูปแบบต่าง ๆ มา



มากมาย จึงตีความสารที่ได้รับผ่านประสบการณ์ของตนเองด้วย จึงเห็นได้ว่ากลุ่มนี้ไม่ได้ตีความ  
 เนื้อหาสารไปตามที่ตนเห็นแต่ทว่าตูลึกลงไปถึงเบื้องหลังด้วย

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งสี่จากการสนทนากลุ่มเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อ  
 ที่ 4 นั้นทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับอัตราการยอมรับการนำเสนอภาพ  
 ลักษณะของวีรบุรุษแบบผู้ร้ายกลับใจนั้น ได้แก่ ความรุนแรงของพฤติกรรมเบี่ยงเบน ความจริงใจ  
 ในการกลับใจ และภูมิหลังของผู้รับสารเอง โดยตัวแปรเหล่านี้ทำให้ผู้รับสารตอบรับสารอย่าง  
 แตกต่างกันแม้ว่าจะถอดรหัสสารได้ตรงตามผู้ส่งสารต้องการเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ตัวแปร  
 ต่างๆ อยู่เบื้องหลังการนำเสนอและการรับสารก็มีผลทำให้ผู้รับสารยอมรับภาพลักษณะวีรบุรุษใน  
 บุคคลเหล่านั้นได้ไม่เท่ากัน



สถาบันวิทยบริการ  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย